

2 PETRUS

en Judas Inleiding

Het auteurschap, het apostolische gezag
en de onderlinge samenhang van 2 Petrus
en Judas.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/2-petrus/en-judas-inleiding

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Het verband tussen 2 Petrus en Judas	4 min	4
2	Auteurschap en schrijven onder een valse naam	4 min	5
3	Apostolisch gezag als maatstaf voor de canon	5 min	7
4	Jakobus en Judas als broers van Jezus	4 min	9
5	Judas: onzeker gezag en opname in de canon	3 min	11
6	Petrus als woordvoerder van de apostelen	2 min	12
7	Twijfels over het auteurschap van 2 Petrus	2 min	13
8	Vroege getuigenissen over 2 Petrus	3 min	14
9	2 Petrus bij Eusebius en Origenes	2 min	15
10	Waarom Petrus waarschijnlijk vóór Judas schreef	4 min	16
11	Judas verwijst naar de apostolische voorspelling	3 min	18
12	Griekse stijl en de invloed van een secretaris	4 min	20
13	Taalkundige vergelijking van de brieven	3 min	21
14	Griekse begrippen en de goddelijke natuur	3 min	23

15	Verwijzingen naar gestorven apostelen en vaders	4 min	25
16	Petrus' kennis van de brieven van Paulus	3 min	26
17	Dwaalleraren: verloochening en schandvlekken	3 min	28
18	Vrijheid en genade als vrijbrief voor zonde	2 min	31
19	Valse beloften van de dwaalleraren	2 min	33
20	Geldzucht en seksuele begeerte	3 min	34
21	Verachting van gezag en het toetsen van leiders	4 min	37
22	Gedeelde beeldspraak over dwaalleraren	2 min	39
23	Voorbeelden van Gods oordeel en redding	2 min	41
	Om verder te lezen		42

1

Het verband tussen 2 Petrus en Judas

We beginnen met een inleiding op de boeken 2 Petrus en Judas. Het is, zou ik zeggen, onmogelijk om een van deze beide boeken goed in te leiden zonder naar het andere te verwijzen. Ze houden duidelijk verband met elkaar, hoewel geleerden van mening verschillen over de precieze aard van dat verband. Het boek Judas telt bijvoorbeeld 25 verzen. Vijftien van die verzen hebben parallellen in 2 Petrus. Er staat dus meer van Judas in 2 Petrus dan dat er niet in 2 Petrus staat. Drie vijfde van het boek Judas heeft ook parallellen in 2 Petrus, vooral in 2 Petrus hoofdstuk 2. Waarom dat zo is, is onderwerp geweest van wetenschappelijke speculatie. Het lijkt waarschijnlijk dat de boeken verband houden met elkaar.

Sommigen kiezen misschien voor een nogal simplistische benadering en zeggen gewoon: ‘Deze beide mannen werden geïnspireerd door de Heilige Geest. De Heilige Geest heeft natuurlijk dezelfde gedachten als Hijzelf. Daarom is het niet verrassend dat de Heilige Geest Petrus inspireerde om bepaalde dingen te zeggen en geheel onafhankelijk daarvan Judas inspireerde om vrijwel woordelijk dezelfde dingen te zeggen.’ Dat is een mogelijkheid, maar je hoeft dat niet noodzakelijk te geloven, en het is ook niet het waarschijnlijkste. Aangezien de Heilige Geest heel veel dingen te zeggen heeft, zouden we mogen verwachten dat Hij efficiënter te werk gaat en Zichzelf niet zo vaak hoeft te herhalen, als Hij toch zomaar vanuit het niets begrippen aan verschillende schrijvers gaat openbaren.

Het lijkt erop dat deze schrijvers door elkaar beïnvloed worden. Paulus haalt bijvoorbeeld soms iets van Lukas aan, of Petrus haalt iets van Paulus aan of lijkt beïnvloed te zijn door iets van Paulus. Of beide auteurs halen iets van Jezus aan. Met andere woorden, wanneer dit gebeurt, hebben we geen reden om te ontkennen dat deze auteurs elkaars werk kennen en in zekere zin beïnvloed worden in hun formuleringen of in de keuze van het materiaal dat ze willen presenteren.

Eén opvatting is dat Petrus informatie aan Judas ontleende: dat Judas eerst schreef en dat Petrus veel van wat Judas schreef, opnam in het tweede hoofdstuk van zijn tweede brief. Een andere opvatting is dat Petrus eerst 2 Petrus schreef en dat Judas schreef op basis van de informatie in 2 Petrus hoofdstuk 2. Een derde opvatting is dat ze allebei beïnvloed werden door een derde document dat we niet meer hebben, maar waarin het gemeenschappelijke materiaal stond. Het kan een algemeen bekend traktaat of een preek zijn geweest waarmee de hele gemeente vertrouwd was. Schrijvers zouden daar in hun geschriften naar kunnen verwijzen als ze het krachtig genoeg en overtuigend vonden, en relevant voor wat ze wilden zeggen. Veel predikers halen tegenwoordig in hun preken andere beroemde preken of beroemde christelijke boeken aan, of wat dan ook.

Judas kan dus door Petrus beïnvloed zijn. Petrus kan door Judas beïnvloed zijn. Ze kunnen allebei beïnvloed zijn door een derde document dat we niet hebben. Of ze kunnen allebei onafhankelijk van elkaar geïnspireerd zijn om dingen te schrijven die heel, heel sterk op elkaar lijken. Maar de overeenkomst is zo groot dat die laatste suggestie onder Bijbelgeleerden maar heel zelden serieus wordt overwogen.

Deze boeken samen behandelen is volgens mij iets wat we moeten doen, deels omdat er, als je 2 Petrus eenmaal hebt behandeld, heel weinig in Judas overblijft om te behandelen. Zoals ik al zei, Judas heeft maar 25 verzen, en 15 daarvan hebben parallellen in 2 Petrus. Ze als twee delen van één studie behandelen is dus wat de meeste commentatoren zouden doen, en wat volgens mij verantwoord is.

2

Auteurschap en schrijven onder een valse naam

Wat het auteurschap van de boeken betreft, ze dragen natuurlijk de namen van hun vermeende auteurs. Judas schreef het boek Judas, en Petrus schreef 2 Petrus. In de vroege gemeente is er nooit echt serieuze twijfel geweest over het auteurschap van Judas. Judas was in de vroege gemeente niet belangrijk genoeg om iemand zijn naam op een boek te laten zetten als hij niet werkelijk de auteur was. We weten wel dat er in

latere perioden, en misschien zelfs in de tijd van de apostelen, mensen waren die boeken schreven en vervolgens de naam van een beroemde, gezaghebbende christen erop zetten, terwijl ze zelf niet waren wie ze beweerden te zijn.

Paulus waarschuwde hen bijvoorbeeld in 2 Thessalonicenzen 2 om geen enkele aandacht te schenken aan brieven die van hem afkomstig zouden zijn, maar die bepaalde dingen leerden die hij ontkende. Dat is interessant, want de brieven aan de Thessalonicenzen behoorden tot de allereerste brieven die Paulus schreef. Alleen Galaten zou mogelijk eerder geschreven kunnen zijn dan Thessalonicenzen. Aan de hand van de reizen van Paulus en dergelijke kennen we de chronologische volgorde van zijn brieven. Toch waren er al in het heel, heel vroege stadium van Paulus' werk als briefschrijver mensen van wie Paulus wist dat ze brieven rondstuurden met zijn naam erop. Maar hij was niet de auteur.

Dit vinden we ook in de tweede eeuw. We zien in de tweede eeuw, nadat alle apostelen gestorven zijn, en in de derde eeuw, dat er bepaalde boeken verschenen met titels als de Apocalyps van Petrus of het Evangelie van Petrus of het Evangelie van Thomas of het Evangelie van Judas, of een andere naam van die aard, alsof die persoon de auteur was. Maar we weten dat ze veel te laat geschreven zijn om werkelijk van die persoon te kunnen zijn. Dit worden pseudepigrafische werken genoemd. Pseudepigrafisch betekent: geschreven onder een aangenomen naam. We zouden het een pseudoniem kunnen noemen. We zouden het ook bedrog kunnen noemen, en dat vind ik een goede manier om ernaar te kijken.

Waar het om gaat, is dat Judas niet zo'n beroemde christen was dat hij waarschijnlijk gekozen zou worden om zijn naam op een boek te zetten dat hij niet werkelijk geschreven had. Als iemand anders dan Judas dit schreef en het geloofwaardigheid wilde geven door er de naam van een andere man op te zetten, dan is Judas nauwelijks de man die daarvoor zou worden gekozen. Dit is ook een argument dat Lukas en Markus de werkelijke auteurs van hun boeken zijn. De auteurs van het Evangelie van Markus en het Evangelie van Lukas zijn anoniem. In het Grieks, in de oorspronkelijke handschriften, noemt de auteur zijn eigen naam niet. De kerk heeft ons van oudsher verteld dat Markus Markus schreef en Lukas Lukas, en dat is ongetwijfeld waar. Een reden waarom we kunnen zeggen dat het waarschijnlijk waar is, is dat er geen reden is waarom iemand die boeken aan Markus of Lukas zou toeschrijven, tenzij zij ze

werkelijk hebben geschreven. Markus was een buitengewoon onbekende persoon, en Lukas nog meer. Wij zien Lukas als iemand die beroemd is, omdat hij een van de Evangeliën en het boek Handelingen schreef. Maar als hij die niet heeft geschreven, is hij in het Nieuwe Testament bijna onzichtbaar. Hij wordt maar twee of drie keer genoemd als een van de metgezellen van Paulus, aan het eind van een brief waarin hij zegt:

Lukas is bij me.

3

Apostolisch gezag als maatstaf voor de canon

Daarbij noemt hij nog een heleboel andere mensen. Als Lukas die boeken niet had geschreven, zou het door zijn onbekendheid heel onwaarschijnlijk zijn dat men hem van oudsher als auteur van die boeken aanwees. Hetzelfde geldt voor Markus. Markus is een heel onbekende persoon in het boek Handelingen en in het Nieuwe Testament. Iemand die over het auteurschap loog, zou beslist iemand hebben gekozen die meer op de voorgrond stond. Daarom is er in de vroege gemeente nooit enige ernstige twijfel geweest of Judas de auteur was. Er was wel enige twijfel of het boek van Judas in de canon van het Nieuwe Testament thuishoorde. Het duurde ongeveer 350 jaar voordat de canon van het Nieuwe Testament formeel werd vastgesteld. Alle boeken in ons Nieuwe Testament, de 27 boeken, werden in de begintijd van de gemeente door sommigen aanvaard en waren toen in omloop. Maar bepaalde groepen stonden wantrouwig tegenover sommige boeken. Bepaalde christenen wisten niet zeker of degene wiens naam erin stond de auteur was, aangezien er, zoals we al zeiden, pseudepigrafische geschriften waren. Of zelfs als hij de auteur was, of hij dan wel in het Nieuwe Testament thuishoorde. Wie is Judas bijvoorbeeld, dat zijn boek in het Nieuwe Testament zou moeten staan? De voornaamste reden om een boek in het Nieuwe Testament op te nemen, is dat het apostolisch gezag heeft. Alle bekende schrijvers van het Nieuwe Testament waren apostelen, met enkele uitzonderingen: eigenlijk Markus, Lukas en Judas. Het doel van het opnemen van een boek in het Nieuwe Testament was het apostolische getuigenis te bewaren. De apostelen waren degenen die Jezus Zelf had aangesteld om Hem te vertegenwoordigen en namens Hem

te spreken. Wat de apostelen schriftelijk hebben nagelaten, heeft dus nieuwtestamentisch gezag. Lukas en Markus werden in onze Bijbels opgenomen, ook al waren zij geen apostelen. Maar ze waren allebei heel nauw verbonden met apostelen. Markus reisde met Petrus mee. Aan het eind van 1 Petrus hoofdstuk 5 spreekt Petrus over:

Markus, mijn zoon

1 PETRUS 5:13

Dat betekent niet dat hij werkelijk zijn zoon is, maar in feite een heel naaste medewerker, een assistent, iemand die met hem meereisde. Volgens de vroege kerkvader Papias schreef Markus eenvoudigweg het Evangelie van Petrus op. Petrus predikte het; Markus schreef het op. Daarom werd het Evangelie van Markus vanaf de vroegste tijd aanvaard als het Evangelie van Petrus, en dus als apostolisch. Hoewel Markus zelf geen apostel was, was Petrus dat wel. Hetzelfde geldt voor de geschriften van Lukas. Lukas was geen apostel, maar Paulus wel. Lukas was een onafscheidelijke metgezel van Paulus en schreef zijn boeken vrijwel zeker terwijl hij bij Paulus was. Dat betekent dat Lukas deze boeken schreef terwijl hij en Paulus samen rondreisden. Het is nauwelijks waarschijnlijk dat Paulus zou toestaan dat die werden gepubliceerd zonder ze zelf eerst na te lezen, vooral omdat het tweede boek dat Lukas schreef grotendeels over Paulus ging. Ik betwijfel of Lukas zou hebben gezegd: 'Paulus, ik laat je dit niet zien. Ik ga dit naar de gemeenten sturen.' Dat de geschriften van Lukas de goedkeuring van Paulus zouden hebben, is onbetwistbaar. Daarom hebben de geschriften van Lukas en die van Markus apostolisch gezag, hoewel zij zelf geen apostelen zijn. Hoe zit het met Judas? Voor zover wij weten was Judas geen apostel. Wie was Judas eigenlijk? Hij zegt dat hij de broer van Jakobus is. Wie is Jakobus? Jakobus schreef het boek Jakobus. Maar welke Jakobus was hij? De naam Jakobus was eenvoudigweg de Griekse vorm van Jakob, en Judas was de Griekse vorm van Juda. Het waren allebei heel gangbare namen in de Joodse wereld. Veel mensen noemden hun kinderen naar Jakob

en Juda. We vinden in het Nieuwe Testament veel mensen die Jakobus heten en veel mensen die Judas heten. Onder de apostelen waren er zelfs twee die Jakobus heetten en twee die Judas heetten, of Jude, een andere vorm daarvan: Judas Iskariot en Judas,

Judas, niet de Iskariot, zei tegen Hem: Heere, hoe komt het dat U Zichzelf aan ons zult openbaren en niet aan de wereld?

JOHANNES 14:22

4

Jakobus en Judas als broers van Jezus

zoals Johannes hem noemt. Dan zijn er natuurlijk Jakobus de kleine en Jakobus, de zoon van Zebedeüs. Zelfs in dat kleine groepje was er meer dan één. Maar de Jakobus en de Judas die deze boeken schreven, waren geen van die personen. Zij waren nog een andere Jakobus en nog een andere Judas. Deze mannen behoorden niet tot de twaalf. Zoals de Evangelien ons vertellen, waren zij de broers van Jezus. Maria had blijkbaar een aantal kinderen, minstens vijf zonen, van wie Jezus de oudste was, en er werden vier anderen bij name genoemd. Er waren ook enkele dochters. We kennen hun namen niet, maar Maria had een groot gezin, en Jezus had broers. In het Nieuwe Testament wordt ons verteld dat Zijn broers tijdens Zijn leven niet in Hem geloofden. Maar na Zijn opstanding verscheen Hij wel aan Jakobus, volgens 1 Korinthe 15. Jakobus en Judas en de andere broers van Jezus waren in de bovenzaal op de dag van Pinksteren, toen de gemeente werd geboren. De broers van Christus waren daar. We weten niet veel over Judas. Er wordt ons heel weinig over hem verteld. Jakobus werd echter heel belangrijk. Toen Petrus uit Jeruzalem vertrok, op de vlucht voor Herodes, lijkt het er zelfs op dat Jakobus, de broer van Jezus, werd belast met het houden van toezicht en het spreken namens de gemeente. Op de vergadering in Jeruzalem in Handelingen 15 was Jakobus degene die de beslissing nam nadat iedereen, ook Petrus, zijn inbreng had gegeven. Jakobus gaf de beslissing. Jakobus was heel belangrijk. Toen

Paulus laat in zijn leven Jeruzalem bezocht, ging hij eerst naar Jakobus om te vragen: 'Hoe wil je dat ik me gedraag? Dit is jouw terrein hier, niet het mijne.' Jakobus gaf hem instructies:

Doe daarom wat wij u zeggen. Wij hebben vier mannen die een gelofte gedaan hebben. Neem die bij u, reinig u samen met hen en betaal voor hen de kosten van de offers, zodat zij zich het hoofd kunnen laten scheren en allen kunnen weten dat er niets waar is van wat hun over u verteld is, maar dat u zo wandelt dat u ook zelf de wet in acht neemt.

HANDELINGEN 21:23-24

Paulus deed het. Vanaf een bepaald moment gold in de vroege gemeente dat Jakobus, de broer van Jezus, gezag had in de gemeente. Paulus noemt Jakobus, de broer van Jezus, in Galaten 1:19 en lijkt te suggereren dat hij hem als apostel erkende. Paulus heeft het over zijn bezoek aan Jeruzalem na zijn bekering. Hij zegt in vers 18, Galaten 1:18:

Daarna, drie jaar later, ging ik naar Jeruzalem om Petrus te bezoeken, en ik bleef vijftien dagen bij hem. En ik heb niemand anders van de apostelen gezien; alleen Jakobus, de broer van de Heere.

GALATEN 1:18-19

Jakobus, de broer van de Heere, was niet een van de twaalf apostelen, maar Paulus rekent hem wel tot de apostelen. Hij zegt:

Ik heb geen andere apostelen gezien behalve Jakobus.

Hij vormt een uitzondering op de uitspraak:

Ik heb geen apostelen gezien.

Hij was een apostel die Paulus zag. Naast de twaalf en naast Paulus zelf waren er in de vroege gemeente dus anderen die als apostelen werden beschouwd. Jakobus was een van hen. We kunnen begrijpen waarom Jakobus dat zou kunnen zijn. Hij was niet alleen de broer van de Heere, maar hij nam ook daadwerkelijk de leiding van de gemeente op zich. Blijkbaar nam hij die van Petrus over. Hij was beslist een man met veel gezag in de gemeente in Jeruzalem.

5

Judas: onzeker gezag en opname in de canon

Van Judas daarentegen weten we niets over zijn activiteiten in het boek Handelingen. We weten niets over zijn gezag in de vroege gemeente, hoewel ook hij de broer van de Heere was. Als Jakobus als apostel werd beschouwd omdat hij de broer van de Heere was, zou Judas misschien op dezelfde grond als apostel beschouwd kunnen zijn. Of misschien werd Judas zo beschouwd op grond van zijn nauwe band met zijn eigen broer Jakobus. Wanneer hij zich in Judas 1 voorstelt, stelt hij zich niet voor als de broer van Jezus, maar als de broer van Jakobus. Hij noemt zichzelf geen apostel van Jezus Christus, alleen de broer van Jakobus. Als de geschriften van Markus en Lukas vanwege hun nauwe band met respectievelijk Petrus en Paulus geacht werden apostolisch gezag te hebben, zou hetzelfde voor het boek van Judas kunnen gelden vanwege zijn nauwe band met Jakobus. Deze Jakobus was een apostel en de broer van de Heere. Bovendien was Judas zelf ook de broer van de Heere.

Hoe dan ook, het apostolische gezag van Judas is een omstreden kwestie en werd door de vroege gemeente lange tijd in twijfel getrokken. Pas rond 397 na Christus werd Judas opgenomen in de canon van het Nieuwe Testament. Niet omdat mensen betwijfelden of Judas de schrijver ervan was, maar omdat ze niet zeker wisten wie Judas was. Ze wisten dat hij de broer van de Heere was, maar ze wisten niet zeker of hij de status had die de apostelen hadden, zodat zijn boeken opgenomen konden worden. We hebben veel goede christelijke schrijvers van wie we de boeken misschien aanbevelen en lezen en in grote aantallen kopen en aan mensen uitdelen. Ik heb zulke boeken van christelijke schrijvers op wie ik erg gesteld ben. Maar ik ben niet van plan ze in de Bijbel op te nemen. Alleen maar zeggen dat Judas een gerespecteerde christen

was, de broer van Jezus, de broer van Jakobus, en dat hij een boek schreef, betekent op zichzelf nog niet dat zijn boek in de Bijbel zou moeten staan. Daarover probeerde de vroege gemeente tot een oordeel te komen. Uiteindelijk besloten ze het op te nemen. Maar lange tijd waren er velen in de gemeente die dachten: ‘Nee, het is een goed boek, maar het hoort niet thuis in de canon van het Nieuwe Testament.’

Overigens waren degenen die besloten het op te nemen, net als bij de andere boeken, voor zover wij weten niet noodzakelijk geïnspireerd in hun beslissing. Daarom zijn er mensen die de opname van sommige boeken in het Nieuwe Testament in twijfel trekken. Als ik één boek in de canon van het Nieuwe Testament in twijfel zou trekken, zou dat Judas zijn. Maar dat zou niet zijn omdat ik problemen heb met Judas op zichzelf. Het zou om dezelfde reden zijn waarom zij het in de eerste driehonderd jaar dat het in omloop was, in twijfel trokken. Ze wisten niet zeker of het apostolisch gezag had. Degenen die uiteindelijk besloten dat het dat wel had, kunnen een juiste beslissing hebben genomen of niet. We weten niet of hun procedures geïnspireerd waren.

Hoe dan ook, Judas is een ongewoon boek. Het is kort. Het is grotendeels een herhaling van wat we in een ander boek hebben, 2 Petrus. En het is geschreven door iemand over wie we niet veel weten, behalve dat hij de broer van Jezus en van Jakobus was. Maar het ambt dat hij bekleedde of de status die hij in de gemeente had, is vrijwel onbekend. Dat is dus de man. Zijn auteurschap werd nooit betwijfeld.

6

Petrus als woordvoerder van de apostelen

Petrus, natuurlijk, iedereen weet wie Petrus is. Petrus was niet alleen een apostel, maar hij was in de begintijd ook de woordvoerder van de apostelen. Hij voerde duidelijk het woord namens de apostelen toen Jezus bij hen op aarde was. En toen Jezus vertrokken was, na Pinksteren, leek Petrus ook meestal het woord namens de apostelen te voeren. Niemand betwijfelde dat hij een echte apostel was en dat Jezus hem inderdaad een visioen had gestuurd, waarmee Hij hem naar Cornelius stuurde. Want de opname van onbesneden heidenen in de gemeente was iets waaraan Petrus, naast anderen, zeker zijn goedkeuring zou moeten geven. En dus stuurde Jezus Petrus

natuurlijk naar het huis van Cornelius, zodat hij getuige zou zijn van wat God daar deed, ook al was Filippus de evangelist in dezelfde stad als Cornelius, Caesarea. Caesarea is waar Cornelius woonde. En de laatste keer dat we daarvoor in Handelingen over Filippus de evangelist lezen, woonde hij in die stad met zijn vier dochters, die profetessen waren. Maar God stuurde hen niet naar Cornelius. Hij stuurde Petrus. En Petrus moest vanuit Jeruzalem naar hem toe gaan, omdat Petrus belangrijker is dan Filippus. Petrus is belangrijker dan bijna ieder ander. Hij was niet echt belangrijker dan de andere apostelen, maar hij was degene met de grootste mond onder de apostelen. Hij was degene die het vaakst het woord nam om namens hen te spreken. En daarom zou elke brief die Petrus schreef duidelijk canoniek zijn, duidelijk tot de canon van het Nieuwe Testament behoren.

7

Twijfels over het auteurschap van 2 Petrus

Toch werd ook 2 Petrus tot ongeveer 397 buiten de canon gehouden, maar om andere redenen. Judas werd erbuiten gehouden, niet vanwege vragen over het auteurschap, maar vanwege vragen over het gezag van de persoon die de brief had geschreven. 2 Petrus werd buiten de canon gehouden, niet vanwege vragen over het gezag van Petrus, maar vanwege vragen over de vraag of Petrus werkelijk de auteur was. In de vroege gemeente bestond veel argwaan dat 2 Petrus niet het werk van Petrus was.

Welnu, aan 1 Petrus werd nooit getwijfeld. De vroege gemeente aanvaardde 1 Petrus vanaf het allereerste begin als authentiek. En dat is een van de redenen waarom ze moeite hadden met 2 Petrus, omdat die brief op een aantal belangrijke punten anders was. De grammatica en de literaire kwaliteit van 2 Petrus verschillen sterk van die van 1 Petrus. En omdat dat zo was, dachten sommigen dat de twee boeken niet van dezelfde auteur konden zijn. En er waren nog enkele andere dingen waardoor ze eraan twijfelden. Zelfs onder hedendaagse geleerden die misschien wat vrijzinniger zijn en twijfelen aan bepaalde tradities over de canon, zijn er nog steeds mensen die niet geloven dat Petrus 2 Petrus heeft geschreven. Maar de kerk heeft de brief op een

bepaald moment officieel aanvaard. Ik denk dat ze daar goed aan heeft gedaan. Maar er zijn nog steeds mensen die dezelfde bezwaren tegen 2 Petrus hebben als de vroege gemeente, bezwaren waardoor die de brief een tijdlang op afstand hield.

Maar het feit dat Judas en 2 Petrus uiteindelijk in de canon zijn opgenomen, nadat ze zo lang erbuiten waren gehouden, betekent dat de vroege gemeente niet haastig over zulke dingen wilde beslissen. En het feit dat ze zo lang erbuiten werden gehouden en later toch werden opgenomen, zou je juist als een sterk punt van hen kunnen zien. Ze werden grondiger en kritischer onderzocht dan de meeste boeken, en toch doorstonden ze uiteindelijk de toets. Een langdurig onderzoek doorstaan is een grotere prestatie dan snel opgenomen worden zonder veel onderzoek. En daarom zouden we, denk ik, 2 Petrus en Judas zonder veel moeite moeten aanvaarden.

8

Vroege getuigenissen over 2 Petrus

Maar heeft Petrus 2 Petrus geschreven? Nou, als het boek gezaghebbend is, dan heeft hij dat gedaan. Er staat dat het door hem geschreven is. Als het niet door hem geschreven is, dan moet het hele boek eruit. Niet omdat we geen boeken in de Bijbel kunnen hebben die Petrus niet heeft geschreven, maar we kunnen zeker geen boeken hebben die Petrus niet heeft geschreven en die afkomstig zijn van mensen die beweren Petrus te zijn. Met andere woorden, van leugenaars. We kunnen geen vervalsingen in de Bijbel hebben. En daarom is het auteurschap van Petrus heel belangrijk.

Nu hebben we voor de meeste boeken van het Nieuwe Testament vroege getuigenissen van vroegchristelijke schrijvers over hun authenticiteit. Mattheüs, Markus, Lukas, Johannes, en zeker de brieven van Paulus. Die worden allemaal al heel vroeg bevestigd door kerkvaders die zeiden dat Paulus die brief aan de Romeinen schreef, dat Paulus aan de Filippenzen schreef, dat Paulus aan de Kolossenzen schreef. Mattheüs schreef de uitspraken van Jezus in het Aramees op en anderen vertaalden ze in het Grieks, zei Papias. En we hebben deze heel vroege getuigenissen over de authenticiteit en de echtheid van het opgegeven auteurschap van de boeken.

Bij 2 Petrus is dat veel minder het geval. Er zijn niet veel vroege getuigenissen dat de vroege gemeente dit als een echt boek van Petrus erkende. Er zijn er wel wat, maar niet veel. 2 Petrus had bij de vroege kerkvaders minder van dit soort bevestigingen dan enig ander nieuwtestamentisch boek. Dat betekent dat je in de geschriften van de kerkvaders meer verwijzingen naar de andere boeken van het Nieuwe Testament zult vinden, waarbij ze die aanhalen als afkomstig van de personen wier naam ze dragen. Dat is een bevestiging van het auteurschap. Voor elk ander boek van het Nieuwe Testament heb je daar meer van dan voor 2 Petrus. Van alle nieuwtestamentische boeken heeft deze brief de minste bevestigingen van dat soort van de kerkvaders. Toch wordt hij bij de kerkvaders veel beter bevestigd dan alle boeken die uiteindelijk buiten de canon werden gehouden.

Er was bijvoorbeeld 1 Clemens en er was de Brief van Barnabas, allebei zeer gerespecteerde boeken. Clemens en Barnabas worden allebei in de Schrift genoemd als vrienden van Paulus, al is er enige twijfel of Barnabas dezelfde Barnabas is. Naar alle waarschijnlijkheid was de Brief van Barnabas niet van dezelfde Barnabas, maar de brief beweert dat min of meer wel. Hoe dan ook, de vroege gemeente had een zeer hoge dunk van 1 Clemens en van de Brief van Barnabas, maar uiteindelijk wees ze die af als onderdeel van de canon. Ondanks het gunstige oordeel van de vroege gemeente over deze boeken, werd hun auteurschap zelfs niet zo goed bevestigd als dat van 2 Petrus.

Dus de buitenbijbelse ondersteuning voor het auteurschap van 2 Petrus is geringer dan voor enig ander nieuwtestamentisch boek, maar groter dan voor enig boek dat erbuiten werd gehouden. De brief is nooit opgenomen in een lijst van onechte boeken. Veel vroegchristelijke schrijvers maakten lijsten van boeken die in omloop waren en waarvan de gemeente op de hoogte moest zijn. Dat waren bijvoorbeeld boeken als de gnostische evangeliën, enzovoort. Die werden onechte boeken genoemd.

9

2 Petrus bij Eusebius en Origenes

Op geen enkele lijst werd 2 Petrus ooit onder de onechte boeken opgenomen. Het werd echter wel vermeld bij wat men de betwiste boeken noemde. Eusebius, die in het jaar 325 na Christus kerkhistoricus was, somde de boeken op die in zijn tijd door de kerk

werden erkend. Nu was 325 vóór de definitieve vaststelling van de canon wat de laatste boeken betreft. Die vond bijna 75 jaar na zijn tijd plaats. Maar in 325 gaf Eusebius lijsten van erkende boeken. Naast de erkende boeken somde hij betwiste boeken op. Dat zijn boeken die mogelijk tot de canon behoren, maar waarover men het niet algemeen eens is. In die lijst stonden 2 Petrus en Jakobus en Judas en 2 en 3 Johannes. Deze boeken werden in het jaar 325 na Christus als betwist vermeld. Dat betekent niet dat ze werden verworpen. Het betekent alleen dat de kerk hier niet honderd procent zeker van was. Sommigen vonden dat ze erbij hoorden en anderen niet.

Je ziet dus dat 2 Petrus een onzekere weg heeft afgelegd naar opname in de canon van de Schrift. Het werd voor het eerst met name als Schrift aangehaald door Origenes, die ongeveer van 185 tot 255 na Christus leefde, ergens rond die tijd. Origenes haalde zes keer uit 2 Petrus aan, noemde het Schrift en zei dat Petrus het had geschreven. Je zou kunnen denken dat dat behoorlijk vroeg is, als hij van 185 tot 255 leefde. Vergeleken met nu is dat ook zo. Vergeleken met sommige andere kersschrijvers is het wat laat. Er waren schrijvers vóór Origenes, en die haalden er nooit uit aan en zeiden nooit dat Petrus het had geschreven. Maar Origenes was een goede geleerde, en hij is een bron voor de opvattingen van de vroege kerk. Zijn opvatting was in elk geval dat het inderdaad door Petrus was geschreven.

10

Waarom Petrus waarschijnlijk vóór Judas schreef

Zoals ik al zei, vertonen Judas en Petrus, vooral 2 Petrus hoofdstuk 2, wat een soort literaire afhankelijkheid van elkaar lijkt te zijn. Veel geleerden hebben gemeend dat Judas eerder is geschreven en 2 Petrus later. Dit was zelfs een van de redenen waarom ze vermoedden dat Petrus 2 Petrus niet had geschreven. Ze dachten: waarom zou een belangrijke figuur als Petrus zo sterk steunen op een geschrift van een betrekkelijk onbekende figuur als Judas? Waarom zou hij zo uitvoerig uit de brief van Judas citeren? Ik weet niet goed waarom iemand ooit heeft aangenomen dat het boek Judas eerder is geschreven dan dat van Petrus. Judas was als broer van Jezus een tijdgenoot van Petrus. We weten niet wanneer Judas is gestorven, maar naar alle

waarschijnlijkheid kwamen hun levensperiodes vermoedelijk vrij sterk overeen. Waarschijnlijk leefden en stierven ze in ongeveer dezelfde periode. Ze zouden allebei als eerste geschreven kunnen hebben, maar op grond van de aanwijzingen in de tekst zelf denk ik dat Petrus eerst schreef en Judas daarna. Ik geloof dat Judas eigenlijk lijkt te erkennen dat hij op 2 Petrus steunt, al noemt hij die brief niet met name.

Maar kijk, 2 Petrus hoofdstuk 2, het hoofdstuk dat zo sterk op Judas lijkt, is een hoofdstuk dat waarschuwt voor de komst van valse leraars. 2 Petrus 2 begint ermee dat Petrus zegt:

Maar er zijn ook valse profeten onder het volk geweest, zoals er ook onder u valse leraars zullen zijn, die heimelijk verderfelijke afwijkingen in de leer zullen invoeren. Daarmee verloochenen zij zelfs de Heere, Die hen gekocht heeft, en brengen zij een snel verderf over zichzelf.

2 PETRUS 2:1

Hij begint die valse leraars te beschrijven, en hij beschrijft hen in wezen met dezelfde bewoordingen waarmee Judas in zijn boek valse leraars beschrijft. Het boek Judas is bijna helemaal een waarschuwing tegen valse leraars. En de beschrijving is, tot in verscheidene kleine bijzonderheden, in 2 Petrus dezelfde als in Judas. Maar het verschil is dat Petrus zegt:

Er zullen valse leraren komen.

En Judas zegt:

Er zijn valse leraren.

De leraars die in beide boeken worden beschreven, werden dus nog verwacht toen Petrus schreef, maar waren aanwezig toen Judas schreef. Dat is een heel goede reden om te vermoeden dat Judas later schreef. Ik denk dat het heel waarschijnlijk is dat Judas moet worden gezien als een uitleggende preek. Net zoals een voorganger kan opstaan, een Schriftgedeelte nemen, dat vers voor vers bespreken en het toepassen op de gemeente of op de huidige tijd. Dat is natuurlijk een legitieme manier van preken.

Het is zelfs een heel goede manier om te preken. Sommigen menen dat Judas een uitleggende preek is die Judas schreef en misschien ook hield op basis van een Schriftgedeelte. En dat gedeelte was 2 Petrus 2. Petrus had gezegd:

Deze valse leraren zullen komen, en zo zullen ze zijn.

Hij geeft die bijzonderheden. Judas schrijft aan een gemeente die hopelijk al bekend is met het werk van Petrus, en zegt:

Deze leraren zijn er nu.

En hij beschrijft hen met de beschrijving van Petrus. Het is dus alsof hij 2 Petrus hoofdstuk 2 uitlegt en toepast op een situatie waarin zijn mensen zich daadwerkelijk bevonden. Judas geeft ook aan dat de apostelen vóór hem dit hadden voorspeld. Judas 17 zegt:

11

Judas verwijst naar de apostolische voorspelling

Maar jullie, geliefden, denk terug aan wat de apostelen van onze Heere Jezus Christus eerder hebben gezegd.

JUDAS 17

Petrus was een van hen.

Zij zeiden tegen jullie dat er in de laatste tijd spotters zouden komen die hun eigen goddeloze verlangens volgen.

JUDAS 18

Nu zegt Judas:

Denk eraan dat de apostelen ons hebben gewaarschuwd voor deze spotters die hun goddeloze verlangens zouden volgen.

Als je even naar 2 Petrus 3:3 kijkt, staat daar:

Weet vooral dat er in de laatste dagen spotters zullen komen die hun eigen verlangens volgen.

De bewoordingen komen overeen. Als Judas zegt:

Denk eraan, vrienden, dat de apostelen ons hebben gewaarschuwd dat deze spotters zouden komen en hun verlangens zouden volgen.

En als Judas hen vervolgens beschrijft met precies dezelfde bewoordingen die Petrus in 2 Petrus 2 gebruikte, dan lijkt het mij dat Petrus behoort tot de apostelen naar wie Judas verwijst. Misschien bedoelt hij zelfs alleen Petrus en zegt hij dat Petrus min of meer namens de apostelen spreekt. Petrus voert altijd het woord namens de anderen. Dit zijn de apostelen die ons waarschuwen. Dus zo klinkt het voor mij, en ik weet niet waarom niet meer geleerden dit duidelijk zien en het als een uitgemaakte zaak beschouwen. Maar het lijkt mij een uitgemaakte zaak dat Petrus 2 Petrus als eerste schreef. Judas schreef een uitleggende preek op basis van 2 Petrus 2 als zijn tekst, waarbij hij zijn lezers eraan herinnerde dat Petrus deze dingen had gezegd. Trouwens, als Judas dat inderdaad doet, dan betekent dit dat Judas het vroegste getuigenis levert voor het auteurschap van 2 Petrus. En Judas leefde in dezelfde tijd waarin 2 Petrus werd geschreven. Dat is het allervroegste getuigenis waarop je zou kunnen hopen. Judas is naar alle waarschijnlijkheid ongeveer in dezelfde tijd gestorven als Petrus. Als dat zo is, maakt het niet uit hoeveel kerkvaders getuigen dat Petrus het geschreven heeft, als een tijdgenoot, de broer van Jezus, de broer van Jakobus, bevestigt dat Petrus het geschreven heeft. Hoe zou hij dat dan doen? Nou, als hij 2 Petrus gebruikt: dat boek beweert van Petrus te zijn, en Judas zegt, wanneer hij het aanhaalt, dat de apostelen dit hebben gezegd. Duidelijker kun je het haast niet krijgen: Judas zou daarmee 2 Petrus bevestigen. Nu zouden we natuurlijk nog steeds iemand nodig hebben die Judas bevestigt. Maar zoals ik al zei, er is nooit serieus aan getwijfeld of Judas de brief van Judas heeft geschreven. De vraag is alleen of Judas zelf het gezag had om in de Schrift te worden opgenomen. We lezen een uitleggende preek van een vroege christen die een tekst gebruikt die door een apostel is geschreven. Komt zo'n preek ervoor in aanmerking om in de Bijbel te staan of niet? Nou, het duurde even voordat de kerk daarover een besluit nam, maar uiteindelijk besloot ze van wel.

12

Griekse stijl en de invloed van een secretaris

Ik heb gezegd dat de voornaamste vragen over Petrus als auteur van 2 Petrus op taalkundige gronden berustten. Toch vormen die niet zo'n sterk argument tegen zijn auteurschap als sommigen misschien denken. Het getuigenis tegen zijn auteurschap is dat 1 Petrus een boek is waarvan iedereen gelooft dat het door Petrus is geschreven, en het is geschreven in Grieks dat tot het beste van het Nieuwe Testament behoort. Dat heb ik ook over enkele andere boeken gezegd: Lukas, Handelingen, Hebreeën. Ook die zijn geschreven in Grieks dat tot het beste van het Nieuwe Testament behoort. Het Grieks van het Nieuwe Testament is niet overal van hetzelfde niveau. Sommige auteurs beheersten het beter dan andere. De schrijver van Hebreeën, Lukas zelf en de eerste brief van Petrus laten iets zien van het allerbeste literaire Grieks in de hele verzameling. Voor 2 Petrus geldt dat daarentegen niet echt. Er wordt gezegd dat de stijl van 2 Petrus hoogdravend, pretentiekus en gekunsteld is. Alsof iemand probeert te klinken als een groot schrijver, maar eigenlijk niet zo'n groot schrijver is. De geleerde C. F. Chase zei: 'De auteur', en daarmee bedoelt hij die van 2 Petrus, 'lijkt ernaar te streven te schrijven in een stijl die zijn literaire vermogen te boven gaat.' We hebben hier dus een heel groot verschil: een heel goed geschreven Grieks document in 1 Petrus, en een nogal onbeholpen Griekse stijl in 2 Petrus. Waarschijnlijk heeft dit, meer dan bijna wat ook, geleid tot de twijfel of Petrus beide boeken geschreven kan hebben.

Nu had Hiëronymus, die de Bijbel in het Latijn vertaalde, de Vulgaat, iets te zeggen over het verschil in Griekse stijl tussen deze twee boeken. Hij zei dat het komt doordat er een andere amanuensis werd gebruikt. Toen we 1 Petrus bestudeerden, wezen we erop dat er tegenwoordig mensen zijn die zeggen: hoe kan Petrus zulk goed Grieks hebben geschreven als dat van 1 Petrus? De vroege kerk heeft er nooit aan getwijfeld dat hij het geschreven heeft. Maar moderne sceptici en dergelijke zeggen: nou, hij kan het niet geschreven hebben, want hij was maar een visser. Grieks was zijn tweede taal.

Hoe kon hij een van de beste Griekse documenten schrijven? Ik heb je er toen, toen we met 1 Petrus bezig waren, op gewezen dat hij een amanuensis gebruikte. Hij zegt aan het einde van zijn boek zelfs:

Met de hulp van Silvanus, die voor u, naar ik meen, een trouwe broeder is, heb ik met weinig woorden geschreven, u aangespoord en betuigd dat dit de ware genade van God is, waarin u staat.

1 PETRUS 5:12

Wat hij blijkbaar bedoelt, is dat Silvanus als zijn amanuensis diende. Wat betekent dat? Dat is een secretaris die opschrijft wat iemand dicteert. Uit de Romeinse tijd is heel goed bekend dat een amanuensis de tekst vaak wat bijwerkte. Als je een transcriptie van een van mijn lezingen zou nemen en die in geschreven vorm zou willen publiceren, dan zou je die moeten bijwerken. Ik praat niet zoals ik schrijf. Als je luistert, merk je dat misschien niet zo, maar ik merkte het zojuist zelf op omdat ik erover nadenk. In de laatste paar zinnen heb ik enkele onvolledige zinnen uitgesproken. Ik begon op een bepaalde manier, stopte toen, ging terug en begon opnieuw. Dat doe je niet als je schrijft, maar als je spreekt, doe je dat vaak wel. Een amanuensis schreef op wat er werd gedictéerd, maar hij was niet noodzakelijk een stenograaf die het dictaat woord voor woord vastlegde. Hij luisterde naar wat de auteur zei en schreef dat op, zo goed als hij het kon verwoorden. Als hij heel goed was in Grieks, kon hij het misschien heel goed verwoorden. Als hij niet zo goed was, kon zijn stijl heel anders zijn. Men denkt dat dit de stijlverschillen tussen 1 en 2 Petrus verklaart: verschillende amanuenses. Dat is volkomen realistisch. Het was Hiëronymus die dat opperde.

13

Taalkundige vergelijking van de brieven

Wat de verschillen betreft waar iedereen het over heeft tussen deze twee: die zijn niet zo groot als je op grond van de bezwaren zou denken. De taalkundige verschillen tussen 1 en 2 Petrus zijn onderworpen aan taalkundige analyse en computeranalyse.

Dat hebben ze ook met de brieven van Paulus gedaan. Sommige mensen zeggen namelijk dat de woordenschat van Paulus in de pastorale brieven, 1 en 2 Timotheus en Titus, zo sterk verschilt van zijn woordenschat in andere brieven, dat zijn auteurschap van die boeken werd betwijfeld. Maar taalkundige analyse met computers kan daadwerkelijk in getallen uitdrukken hoeveel de woordenschat van afzonderlijke literaire werken overeenkomt en hoeveel die verschilt. De woordenschat van de pastorale brieven verschilt in veel opzichten van de woordenschat in zijn andere geschriften. Maar een taalkundige analyse liet zien dat die verschillen niet zo groot zijn als de verschillen tussen de geschriften van één Amerikaanse of Britse auteur. Neem iemand die veel boeken heeft geschreven, C. S. Lewis bijvoorbeeld. Als je al zijn werken aan taalkundige analyse onderwerpt, ontdek je dat de Kronieken van Narnia nauwelijks geschreven lijken te kunnen zijn door dezelfde persoon die *The Problem of Pain* schreef. Maar wanneer een auteur aan verschillende mensen in verschillende omstandigheden schrijft, kan hij zeker variatie aanbrengen. Op deze grond is er geen reden om eraan te twijfelen dat Paulus de pastorale brieven heeft geschreven, wanneer je die met de andere vergelijkt. Wanneer er een taalkundige analyse van 1 en 2 Petrus wordt gemaakt, wordt er eveneens gezegd dat het taalgebruik van die twee brieven minder verschilt dan het taalgebruik van 1 en 2 Korinthe. Statistisch gezien verschillen 1 en 2 Korinthe taalkundig meer van elkaar dan 1 en 2 Petrus. Toch heeft niemand er ooit aan getwijfeld dat dezelfde auteur de brieven aan de Korinthiërs heeft geschreven. Dat Paulus die geschreven heeft, wordt al zo vroeg bevestigd, en het is gewoon een vaststaand gegeven. Paulus heeft die geschreven. Daar zou geen serieus argument tegen ingebracht kunnen worden. Toch zijn de taalkundige verschillen tussen 1 en 2 Korinthe groter dan die tussen 1 en 2 Petrus.

Hetzelfde geldt voor de verschillen tussen 1 Timotheus en Titus, waarvan iedereen het erover eens zou zijn dat ze door dezelfde persoon zijn geschreven. Zelfs als ze niet geloven dat het Paulus is, twijfelt niemand eraan dat dezelfde auteur 1 Timotheus en Titus heeft geschreven. Ze liggen qua onderwerp en stijl te dicht bij elkaar. Maar de verschillen tussen die twee zijn taalkundig groter dan tussen 1 Petrus en 2 Petrus. De verschillen zijn dus niet zo groot als sommige mensen ze hebben proberen voor te stellen. Taalkundig staat 2 Petrus dichter bij 1 Petrus dan bij enig ander boek van het Nieuwe Testament. Als 2 Petrus geschreven is door een auteur die ook enig ander deel van het Nieuwe Testament heeft geschreven, dan zouden taalkundige gronden ook

daar op Petrus wijzen. Het is dus anders. De twee boeken zijn in verschillende stijlen geschreven, maar dit is niet zo'n sterk tegenargument als velen zouden denken voordat het kritisch werd geanalyseerd en gekwantificeerd.

14

Griekse begrippen en de goddelijke natuur

Ik heb jullie wat aantekeningen gegeven. Daar staan een paar schema's in die ik jullie wil laten zien, waarin deze met elkaar worden vergeleken. Maar voordat ik die schema's doorneem, zijn er nog een paar andere dingen die ik wil zeggen. Er zijn tegenwoordig geleerden die er nog steeds aan twifelen dat Petrus 2 Petrus heeft geschreven. Ik denk niet dat ze geldige argumenten hebben, maar ze hebben argumenten. Een van de argumenten die ze geven, is dat het boek een hellenistisch karakter heeft. Dat betekent dat Griekse filosofie verweven lijkt te zijn met het denken van de auteur. Dit komt doordat er een sterke nadruk ligt op de woorden ginosko en epigenosko, die met kennis worden vertaald. Deze begrippen, ginosko en epigenosko, kregen in het latere Griekse denken, bijvoorbeeld in het gnostische denken in de tweede en derde eeuw, enorm veel nadruk. De gnostici leggen de nadruk op ginosko. Het Engelse woord Gnostic, dat met een niet-uitgesproken G begint, betekent iemand die weet. Het is gebaseerd op het woord kennis, ginosko. De gnostici vormden een ketterse beweging die in de tweede eeuw opkwam en bloeide. De nadruk die Petrus op ginosko legt, heeft sommigen ertoe gebracht te zeggen dat dit een gnostisch soort nadruk was, die we na de tijd van Petrus zouden aantreffen. Dat zou erop wijzen dat Petrus het niet heeft geschreven, omdat het meer een nadruk legt zoals we die in de hellenistische en gnostische geschriften uit een latere tijd zouden aantreffen.

Hetzelfde geldt voor zijn verwijzing naar de goddelijke natuur, een term die maar één keer in de Schrift wordt gebruikt. Die staat in 2 Petrus 1:4, waar hij zegt:

Daardoor heeft Hij ons de grootste en kostbare beloften geschonken, opdat u daardoor deel zou krijgen aan de Goddelijke natuur, nadat u het verderf, dat er door de begeerte in de wereld is, ontvlucht bent.

2 PETRUS 1:4

Dit klinkt heel mystiek, en sommigen vinden dat het klinkt als iets waarover de gnostici, met hun esoterische kennis en hun elitaire soort geestelijke ervaring, zouden kunnen spreken. Latere Griekse schrijvers spreken inderdaad over de goddelijke natuur, over mensen die de goddelijke natuur in zich hebben. Petrus doet dat in 2 Petrus 1:4, en velen vinden dat dit wijst op een later tijdstip van schrijven, toen deze termen vaker werden gebruikt, en dat Petrus het daarom niet geschreven kan hebben. Maar er is natuurlijk geen reden waarom deze termen niet door Petrus gebruikt zouden kunnen zijn. Het woord ginosko is een gewoon woord voor kennis. Het feit dat Petrus het vaak noemt, maakt het niet onwaarschijnlijk dat het een werkelijk christelijk punt is. En er is alle reden waarom ‘de goddelijke natuur’ door een christelijke schrijver gebruikt zou kunnen worden. Tenslotte zeggen alle christelijke schrijvers dat we de Heilige Geest ontvangen, en God Zelf deelt ons door Zijn Heilige Geest Zijn leven mee. Dat is toch de goddelijke natuur? Dus hoewel Petrus sommige woorden vaker gebruikt dan je zou verwachten, en sommige woorden die pas in latere geschriften gebruikelijk worden, bewijst dit op geen enkele manier dat het boek na de tijd van Petrus is geschreven.

15

Verwijzingen naar gestorven apostelen en vaders

Sommige van deze critici zeggen dat er in 2 Petrus aanwijzingen staan dat het geschreven is nadat de apostelen gestorven waren. We hebben hoofdstuk 3, vers 3 genoemd, dus we zullen naar vers 2 kijken. Hoofdstuk 3, vers 2 zegt:

opdat u zich de woorden herinnert die door de heilige profeten voorheen gesproken zijn, en het gebod van de Heere en Zaligmaker, dat door middel van ons, apostelen, verkondigd is.

2 PETRUS 3:2

Nu staat er:

Van ons, de apostelen.

Het woord 'ons' ontbreekt in de oudste handschriften. Dit betekent:

Denk aan wat de heilige profeten en de apostelen aan jullie hebben geschreven.

Dat suggereert dat de apostelen er niet meer zijn, net zoals de profeten er niet meer zijn. Dit is een latere schrijver die zegt dat we niet willen vergeten wat de profeten en apostelen hebben gezegd, alsof dat eerdere getuigen zijn die niet meer spreken.

Daarom zou de schrijver zelf niet een van de apostelen kunnen zijn. In hoofdstuk 3, vers 4 staat dat de spotters zullen zeggen:

en zeggen: Waar is de belofte van Zijn komst? Want vanaf de dag dat de vaders ontslapen zijn, blijven alle dingen zoals vanaf het begin van de schepping.

2 PETRUS 3:4

Nu zegt hij dat er in de laatste dagen spotters zullen komen, en die zullen erover spreken dat de dingen niet veranderd zijn, ook al zijn de eerdere generaties christenen, de vaders, ontslapen of gestorven. Men voert aan dat dit betekent dat dit geschreven werd in een latere generatie dan de generatie van de apostelen. Zij waren de vaders. Zij waren de eerste generatie christenen. En als we het er nu over hebben dat de eerdere generaties christenen gestorven zijn en daarmee spotters aanleiding geven om te zeggen: ‘Ze verwachtten dat Jezus zou komen, en Hij kwam niet. Ze zijn dood. Er is niets veranderd. Dus ik neem aan dat Hij niet komt’, dan is de kritiek hier dat de schrijver spreekt over de eerdere generatie christenen die gestorven is. En als hij Petrus is, behoort hij tot die eerdere generatie christenen. Dus kan het Petrus niet zijn.

Maar hiermee gaat men helemaal aan het punt voorbij. Hij zegt niet dat de vaders op het moment dat hij schrijft ontslapen zijn. Hij zei dat er in de eindtijd spotters zullen komen die deze uitspraak doen. Natuurlijk, wanneer spotters later zeggen: ‘Sinds onze voorouders zijn gestorven’, zal dat zijn nadat de vaders ontslapen zijn. Maar de schrijver zegt niet dat dit op het moment van schrijven het geval is. Dit argument lijkt dus eenvoudigweg voort te komen uit slordig lezen. Je zult volgens mij soms merken dat geleerden argumenten aanvoeren op basis van slordig lezen. Je zou denken dat een geleerde zorgvuldig zou zijn. Dat spreekt niet vanzelf.

Overigens is het nogal belachelijk om te suggereren dat de schrijver schreef nadat de apostelen gestorven waren, aangezien hij beweert Petrus te zijn. Als hij in zijn brief dingen zegt die zo uitgelegd moeten worden dat de apostelen dood zijn, waarom zou hij die dingen dan zeggen terwijl hij beweert een van de apostelen te zijn? Het is duidelijk dat hij óf een apostel is en dat deze dingen niet betekenen dat de apostelen dood zijn, óf dat hij zegt dat de apostelen dood zijn en dan niet zou beweren Petrus te zijn. Maar dat doet hij wel. Dit argument komt dus echt bizar op me over.

16

Petrus' kennis van de brieven van Paulus

Het laatste argument dat wordt aangevoerd om te suggereren dat dit later dan de tijd van Petrus geschreven werd en niet van Petrus kan zijn, is dat er aan het eind van 2 Petrus 3 een verwijzing staat naar de brieven van Paulus, alle brieven van Paulus. Het

argument is dat de brieven van Paulus in de eerste generatie nog niet verzameld waren. Petrus zou geen verzameling van de brieven van Paulus hebben gehad. Die werden ongeveer in de tweede eeuw verzameld. Daarom zou de verwijzing naar alle brieven van Paulus als een verzameling van een latere schrijver dan Petrus moeten komen.

De verzen waar het om gaat, staan in 2 Petrus hoofdstuk 3, vanaf vers 15. Hij zegt:

en beschouw het geduld van onze Heere als zaligheid; zoals ook onze geliefde broeder Paulus, naar de wijsheid die hem gegeven is, u geschreven heeft, zoals ook in alle brieven, wanneer hij deze dingen ter sprake brengt. Daaronder zijn sommige zaken die moeilijk te begrijpen zijn, die de onkundige en onstandvastige mensen verdraaien, tot hun eigen verderf, net als de andere Schriften.

2 PETRUS 3:15-16

Enzovoort, enzovoort. Let op, Paulus schreef over deze zelfde dingen in al zijn brieven. Dus hier hebben we een verzameling van de brieven van Paulus. Maar Petrus zegt er niets over dat de brieven van Paulus verzameld waren tot een geheel dat de gemeente als één verzameling liet rondgaan. Petrus reisde rond langs de gemeenten. Hij is ongetwijfeld de brief aan de Romeinen tegengekomen toen hij in Rome was. Waarschijnlijk kwam hij tijdens zijn reizen geschriften van Paulus aan andere gemeenten tegen. Veel van Paulus' geschriften waren rondzendbrieven, die binnen een groep werden rondgestuurd. Deze geschriften aan andere gemeenten werden vaak overgeschreven en aan anderen doorgegeven. Vooral daardoor zou Petrus gelegenheid hebben gehad om er een aantal te lezen.

We weten niet eens of wat hij alle brieven van Paulus noemt, alle brieven zouden zijn die wij kennen, of zelfs of Paulus tegen die tijd alle brieven die wij kennen al geschreven had. Paulus leefde misschien nog. We weten het niet. Ik denk niet dat hij nog leefde, maar als dat wel zo was, dan zou 'al zijn brieven' eenvoudigweg betekenen: alle brieven van Paulus die beschikbaar zijn. In alle brieven die ik gezien heb, zegt

hij hetzelfde als ik. Het is niet nodig deze woorden zo uit te leggen alsof dit een latere generatie christenen is die inmiddels een volledige verzameling van Paulus' brieven heeft.

Je ziet dus dat de argumenten tegen Petrus mij enigszins wanhopig voorkomen. Ze vereisen dat je bepaalde passages slordig leest en er een betekenis in legt die er niet staat. En je ziet dat dit het werk is van geleerden die eigenlijk gewoon een eigen agenda hebben. Ze willen de brief in diskrediet brengen en vinden daar redenen voor die eigenlijk geen deugdelijke redenen zijn.

17

Dwaalleraren: verloochening en schandvlekken

Om deze inleiding af te ronden, wil ik kijken naar deze schema's die ik jullie in de aantekeningen heb gegeven. Er zijn drie van zulke schema's. Aan het eind heb ik jullie een overzicht gegeven van 2 Petrus en van Judas. We zullen die overzichten nu niet doornemen, maar laat me deze schema's doornemen. Wat staat erin? Ik heb gezegd dat de zeer sterke overeenkomsten tussen de twee brieven, 2 Petrus en Judas, vooral betrekking hebben op 2 Petrus hoofdstuk 2, waar Petrus de komende valse leraren beschrijft, en Judas, waar Judas de valse leraren beschrijft die al gekomen zijn. Houd je vinger bij 2 Petrus hoofdstuk 2 en zoek Judas op, vlak voor het boek Openbaring. Houd je andere vinger daar en maak je klaar om heen en weer te bladeren. Ik wil dat je enkele overeenkomsten hier ziet. Dit zijn dingen die over de valse leraren worden gezegd.

In 2 Petrus 2:1 zei Petrus:

Maar er zijn ook valse profeten onder het volk geweest, zoals er ook onder u valse leraars zullen zijn, die heimelijk verderfelijke afwijkingen in de leer zullen invoeren. Daarmee verloochenen zij zelfs de Heere, Die hen gekocht heeft, en brengen zij een snel verderf over zichzelf.

2 PETRUS 2:1

Ze verloochenen dus de Heere. Ze verloochenen Christus. Judas vers 4 zegt:

Want sommige mensen zijn ongemerkt binnengeslopen.

JUDAS 4

Ze zijn er nu.

Over hen werd lang geleden al geschreven,

JUDAS 4

waarschijnlijk door Petrus in zijn tweede brief,

met het oog op dit oordeel: goddeloze mensen die de genade van onze God veranderen in losbandigheid en de enige Heerser, God, en onze Heere Jezus Christus verloochenen.

JUDAS 4

Hun verloochening van de Heere wordt dus besproken in 2 Petrus 2:1 en in Judas vers 4. Kijk nu naar 2 Petrus 2:13. Daar staat:

en zij die een zwelgpartij overdag als een genot beschouwen,
zullen het loon van de ongerechtigheid ontvangen;
schandvlekken en smetten zijn het, die zwelgen in hun
bedriegerijen, als zij met u de maaltijd gebruiken.

2 PETRUS 2:13

Het lichaam van Christus heeft smetten wanneer deze lui in de gemeente zijn.

Ze worden dus smetten in het lichaam genoemd. In Judas vers 12 staat:

Deze mensen zijn smetten op jullie liefdemaaltijden, waar zij
zonder vrees met jullie mee-eten.

JUDAS 12

Vlekken en smetten. Beide schrijvers gebruiken dezelfde beeldspraak. Trouwens, zulke beeldspraak vind je nergens anders in het Nieuwe Testament. Het zou dus wel erg toevallig zijn dat ze allebei deze heel ongebruikelijke beeldspraak gebruiken, als er niet een of ander literair verband tussen hen bestaat. Kijk nu naar 2 Petrus 2:18 en 19. Daar staat:

18

Vrijheid en genade als vrijbrief voor zonde

Want door zeer hoogdravende woorden vol onzin te spreken, verlokken zij met de begeerten van het vlees en met losbandigheden mensen die daadwerkelijk ontvlucht waren aan hen die in dwaling verkeren. Zij beloven aan hen vrijheid, terwijl zij zelf slaven van de verdorvenheid zijn; want door wie iemand overwonnen is, van hem is hij ook een slaaf geworden.

2 PETRUS 2:18-19

Ze beloven dus vrijheid. De nadruk in hun onderwijs ligt op vrijheid. Het zijn libertijnen, waarschijnlijk antinomianen, die leren dat het niet uitmaakt hoe je leeft, zolang je maar een of ander geloof of een of andere kennis hebt, of wat ze dan ook bepleiten. Moraal doet er niet toe. Je hebt vrijheid. Je bent vrij. En vrij betekent vrij om te zondigen, zo leren ze. In Judas vers 4 hebben we dit gezien. Dit zijn goddeloze mensen die, midden in het vers:

de genade van onze God veranderen in losbandigheid,

JUDAS 4

Of losbandigheid.

en de enige Heerser, God, verloochenen.

JUDAS 4

Ze veranderen Gods genade in losbandigheid, of in de mogelijkheid om zich te misdragen. Sommige mensen denken: we worden door genade behouden, dus laten we zondigen, zodat de genade overvloedig wordt.

Zullen we dan zondigen omdat we niet onder de wet staan, maar onder de genade? Volstrekt niet!

ROMEINEN 6:15

Dat vraagt Paulus in Romeinen 6:15.

Er zijn leraren die dat leren, en Paulus wist dat ze dat zouden doen. Daarom geeft hij hun daar in Romeinen 6 antwoord. Petrus en Judas vermeldde allebei dat dit is wat ze leren. Ze leren vrijheid. Ze leren genade. Maar voor hen betekent dat: feest er maar flink op los, want je zult niet veroordeeld worden om je gedrag. Dit is valse leer. Er wordt ook van hen gezegd dat ze zich schuldig maken aan hoogdravende taal. Trotse en hoogdravende woorden. En in 2 Petrus hoofdstuk 2 en vers 18 staat:

Want door zeer hoogdravende woorden vol onzin te spreken, verlokken zij met de begeerten van het vlees en met losbandigheden mensen die daadwerkelijk ontvlucht waren aan hen die in dwaling verkeren.

2 PETRUS 2:18

Judas verwijst hier ook naar in Judas vers 16. Daar staat:

Deze mensen mopperen en klagen en volgen hun eigen verlangens. Ze gebruiken hoogdravende taal en vleien mensen om er zelf voordeel van te hebben.

JUDAS 16

19

Valse beloften van de dwaalleraren

Hetzelfde kenmerk wordt dus op deze twee plaatsen genoemd. Ze doen ook valse beloften. In 2 Petrus 2:17 staat:

Deze mensen zijn bronnen zonder water, wolken die door een wervelwind voortgedreven worden, voor wie de diepste duisternis tot in eeuwigheid bewaard wordt.

2 PETRUS 2:17

Putten zonder water. Een put, als je dorst hebt en je vindt een put, dan denk je: o, geweldig, water. Maar als het een droge put is, is het een valse belofte. Hij belooft iets wat hij niet levert. En zo zegt hij ook in 2 Petrus 2:19:

Zij beloven aan hen vrijheid, terwijl zij zelf slaven van de verdorvenheid zijn; want door wie iemand overwonnen is, van hem is hij ook een slaaf geworden.

2 PETRUS 2:19

Deze mensen doen dus valse beloften. Ze lijken iets begeerlijks in het vooruitzicht te stellen, maar ze kunnen het niet waarmaken. Zo staat er ook in Judas vers 12, nadat er staat dat ze vlekken zijn, midden in dat vers:

Ze zijn wolken zonder water.

JUDAS 12

Een vergelijkbaar beeld als putten zonder water. Je kijkt naar wolken en putten om het water te krijgen dat je nodig hebt en wilt hebben. Je hebt dorst. Je kijkt naar de wolken. O, mooi, het gaat regenen. Oeps, het heeft niet geregend. Geen wolk, geen water in die wolken.

Deze mensen zijn schandvlekken bij uw liefdemaaltijden. Als zij met u de maaltijd gebruiken, doen zij zichzelf onbeschroomd te goed. Zij zijn wolken zonder water, die door de winden heen en weer gedreven worden. Zij zijn als bomen in de late herfst, zonder vrucht, tweemaal gestorven en onworteld.

JUDAS 1:12

20

Geldzucht en seksuele begeerte

Ze doen dus valse beloften. Nu wordt verschillende keren gezegd dat ze persoonlijk gewin zoeken. Deze mensen zitten in de bediening om zichzelf te verrijken, waarschijnlijk met geld. Maar ze worden ook gedreven door seksuele begeerte, zoals we zullen zien. Maar wat het geld betreft, zegt 2 Petrus 2:3:

En zij zullen u door hebzucht met verzonnen woorden uitbuiten. Het vonnis over hen is reeds lang in werking en hun verderf sluimert niet.

2 PETRUS 2:3

Goed. Ze maken gebruik van hebzucht en worden door hebzucht gedreven. Als je wat verder kijkt in 2 Petrus 2, naar vers 14 en 15, staat er ook:

Hun ogen zijn vol overspel en zondigen onophoudelijk; zij verlokken onstandvastige mensen en hebben hun hart geoefend in hebzucht; kinderen van de vervloeking zijn het. Zij hebben de rechte weg verlaten en zijn verdwaald en volgen de weg van Bileam, de zoon van Beor, die het loon van de ongerechtigheid liefhad.

2 PETRUS 2:14-15

Dat is geldzucht.

Hij buitte zijn godsdienstige gave uit om rijk te worden. Zo zijn zij ook. Het zijn begaafde sprekers. Ze zijn nogal hoogdravend. Maar ze maken wel indruk op mensen, en dat gebruiken ze om mensen geld af te troggelen. In Judas vers 11 en 12 vinden we hetzelfde punt. Judas 11 zegt:

Wee hun! Ze zijn de weg van Kaïn gegaan en hebben zich uit winstbejag in de dwaling van Bileam gestort.

JUDAS 11

Daar heb je dat gewin weer. En vers 12 zegt:

Ze zijn smetten op jullie maaltijd.

JUDAS 12

Er staat:

alleen voor zichzelf zorgen

JUDAS 12

Dat is, denk ik, het punt dat ik hier uit vers 12 naar voren haal.

Ze zorgen alleen voor zichzelf.

JUDAS 12

Vers 11 zegt:

Ze hebben zich uit winstbejag in de dwaling van Bileam gestort.

JUDAS 11

Dit idee dat deze mensen het om het geld doen, staat op beide plaatsen. En Bileam wordt in beide boeken als voorbeeld gegeven. Vervolgens zei ik dat ze gedreven worden door seksuele begeerte. We hebben de verzen die dat zeggen misschien al gezien. In 2 Petrus 2:14 staat:

Hun ogen zijn vol overspel en zondigen onophoudelijk; zij verlokken onstandvastige mensen en hebben hun hart geoefend in hebzucht; kinderen van de vervloeking zijn het.

2 PETRUS 2:14

Ze hebben dus ogen vol overspel. Ze kunnen niet ophouden met begeren. Ze worden gedreven door begeerte. En in Judas vers 4 staat over hen:

Want sommige mensen zijn ongemerkt binnengeslopen.

JUDAS 4

Zie je, ze hebben:

de genade van onze God veranderd in losbandigheid.

JUDAS 4

21

Verachting van gezag en het toetsen van leiders

Dat is in wezen seksuele losbandigheid en ongebondenheid. Dan zien we in 2 Petrus 2:10 tot en met 12 dat ze geen respect hebben voor gezag. 2 Petrus 2:10 tot en met 12:

In het bijzonder echter hen die in onreine begeerte het vlees achternalopen en het gezag verachten; die roekeloos zijn, eigenzinnig en er niet voor terugschrikken om al wat eer toekomt, te lasteren, terwijl de engelen, die in sterkte en kracht hun meerdere zijn, geen aanklacht wegens lasterlijk oordeel tegen hen indienen bij de Heere. Maar deze mensen lasteren wat zij niet kennen, als redeloze dieren, geboren met een natuur om gevangen te worden en te gronde te gaan. Zij zullen in hun verdorvenheid ten verderve gaan,

2 PETRUS 2:10-12

De woorden ‘al wat eer toekomt’ in vers 10 luiden in het Grieks ‘heerlijkheden’. En het verwijst waarschijnlijk naar de leiders van de gemeente, waarschijnlijk de apostelen.

Het zijn ongeleide projectielen. Ze respecteren het rechtmatige gezag in de gemeente niet. Nu moeten we bedenken dat gezag in de gemeente destijds het gezag van de apostelen betekende. Soms gebruiken mensen dit als kritiek op bijvoorbeeld Maarten Luther, die onvoldoende respect had voor het kerkelijke gezag van de rooms-katholieken. Of trouwens op de stichters van welke denominatie dan ook sindsdien, die zich losmaakten van een bestaande kerk om een nieuwe beweging te beginnen. Daar is niet noodzakelijk iets mis mee, aangezien we niet weten of de kerk waarvan ze zich losmaakten werkelijk Gods gezag had.

Met andere woorden, mensen die zichzelf aan het hoofd van een religieuze organisatie plaatsen, noemen zichzelf bijvoorbeeld oudsten, voorgangers, bisschoppen, priesters of pausen. Dat betekent nog niet dat ze in Gods ogen werkelijk gezagsdragers in de

gemeente zijn. Het is juist geoorloofd om mensen ter verantwoording te roepen die zichzelf gezagsdragers noemen, maar dat niet zijn. Jezus prijst in Openbaring 2 zelfs de gemeente van Efeze. In Openbaring 2:2 zegt Jezus tegen de gemeente van Efeze:

Ik ken uw werken, uw inspanning en uw volharding, en weet dat u slechte mensen niet kunt verdragen, en dat u hen op de proef hebt gesteld die van zichzelf zeggen dat zij apostelen zijn, maar het niet zijn, en dat u hebt ontdekt dat zij leugenaars zijn.

OPENBARING 2:2

Er zijn dus mensen die beweren ambtsdragers in de gemeente te zijn, zelfs apostelen. Je stelt hen op de proef en ontdekt dat ze leugenaars zijn. Dat is goed om te doen. Volg hen niet.

In 3 Johannes vertelde Johannes aan Gajus, de ontvanger van de brief, dat er een man in de gemeente was, Diotrefes, die graag de belangrijkste wilde zijn. Maar er is een betere man in de gemeente, Demetrius, die een goed voorbeeld is en van wie iedereen een goed getuigenis gaf. Hij zei:

Geliefde, volg degene die goed is en volg degene die kwaad doet niet.

3 JOHANNES 1:11

Het is interessant: je hoeft niet elke leider van een gemeente te volgen als er kwaad bij hem is, als hij van het christendom afwijkt. Maar deze vroege dwaalleraren maakten zich los van het rechtmatige gezag, de apostelen. En ze verachtten die gezagsdragers.

En in Judas vers 8 en 9 zien we dezelfde eigenschap genoemd, met een specifiek geval als voorbeeld. Petrus zegt immers dat zelfs engelen geen lasterlijke beschuldigingen uiten tegen rechtmatige gezagsdragers. En Judas geeft het voorbeeld van de duivel als een gezagsdrager tegen wie Michaël geen beschuldiging wilde uiten. In Judas vers 8 en 9:

Ook deze dromers verontreinigen hun lichaam, verwerpen gezag en belasteren hooggeplaatsten. Maar toen de aartsengel Michaël met de duivel twistte over het lichaam van Mozes, durfde hij geen lasterlijke beschuldiging tegen hem te uiten. Hij zei: Moge de Heere u terechtwijzen.

JUDAS 8-9

We zien dus dat dit overeenkomt met wat Petrus zei: de engelen doen niet wat deze mensen doen. Daar zijn ze te verstandig voor.

22

Gedeelde beeldspraak over dwaalleraren

Deze overeenkomsten zitten dus in de twee beschrijvingen van de dwaalleraren. Het is heel duidelijk dat in beide dezelfde leraren worden beschreven. Laten we eens kijken hoeveel gelijksoortige metaforen en vergelijkingen er in de twee boeken worden gebruikt. Petrus en Judas beschrijven deze leraren allebei als:

Maar deze mensen lasteren wat zij niet kennen, als redeloze dieren, geboren met een natuur om gevangen te worden en te gronde te gaan. Zij zullen in hun verdorvenheid ten verderve gaan,

2 PETRUS 2:12

Petrus zegt dat ze zijn als:

Deze mensen zijn bronnen zonder water, wolken die door een wervelwind voortgedreven worden, voor wie de diepste duisternis tot in eeuwigheid bewaard wordt.

2 PETRUS 2:17

Terwijl Judas zegt:

Deze mensen zijn schandvlekken bij uw liefdemaaltijden. Als zij met u de maaltijd gebruiken, doen zij zichzelf onbeschroomd te goed. Zij zijn wolken zonder water, die door de winden heen en weer gedreven worden. Zij zijn als bomen in de late herfst, zonder vrucht, tweemaal gestorven en ontworteld.

JUDAS 1:12

In wezen dezelfde beeldspraak. Dezelfde gedachte. Petrus zegt:

Ze zijn wolken die door de wind worden meegevoerd.

Judas zegt:

Ze worden door een storm meegevoerd.

[Vertalersnoot: de spreker verwisselt hier de beelden. De wervelwind staat in 2 Petrus 2:17; Judas 12 spreekt over winden.]

Judas voegt er een paar van zichzelf aan toe die Petrus niet heeft:

Zij zijn als bomen in de late herfst, zonder vrucht, tweemaal gestorven en ontworteld. Zij zijn wilde golven van de zee, die hun eigen schanddaden opschuimen, dwaalsterren, voor wie de diepste duisternis tot in eeuwigheid bewaard wordt.

JUDAS 1:12-13

En dan noemen ze allebei Bileam. Ze zijn als Bileam, zegt Petrus, en Judas bevestigt dat, maar voegt eraan toe dat ze ook als Kaïn en Korach zijn. Het is duidelijk dat Judas de opzet van 2 Petrus 2 gebruikt, maar er ook zijn eigen inzichten aan toevoegt, zoals een prediker dat doet. Hij leest de Schrift, hij bevestigt de Schrift en hij geeft andere voorbeelden. Dat is wat Judas doet.

23

Voorbeelden van Gods oordeel en redding

En ten slotte zet het laatste schema in wezen de voorbeelden van Gods oordeel die beide schrijvers geven naast elkaar. Ze zeggen allebei: je wilt niet de verkeerde kant op gaan, want God heeft al eerdere voorbeelden gegeven van wat Hij met slechte mensen doet. Als je denkt dat God de goddelozen niet oordeelt, bedenk dan dat Hij dat in het verleden wel heeft gedaan. En de voorbeelden die Petrus in 2 Petrus 2 geeft, zijn het geval van de engelen die vielen, de mensen uit de tijd van Noach en de mensen van Sodom en Gomorra. Dit zijn allemaal eerdere voorbeelden van oordeel die God heeft gegeven om ons te waarschuwen voor zonde en het oordeel dat daarop volgt.

Judas noemt op zijn beurt ook de gevallen engelen en Sodom en Gomorra. Judas noemt de wereld van Noach niet. En hij voegt wel een eigen derde voorbeeld toe, namelijk Israël in de woestijn. Hoe God de Israëlieten in de woestijn oordeelde toen ze in opstand kwamen. Maar je ziet dat het geval van de gevallen engelen en het geval van Sodom en Gomorra in beide boeken voorkomen. En elk heeft een derde voorbeeld dat de ander niet gebruikt. Judas gebruikt de kinderen van Israël in de woestijn en Petrus gebruikt de wereld van vóór de zondvloed.

Trouwens, wanneer Petrus over deze voorbeelden van vroegere oordelen spreekt, wijst hij erop dat God Noach wel uit de zondvloed heeft gered en Lot wel uit Sodom heeft gered. Judas brengt deze punten niet naar voren. Maar ondanks deze verschillen zie je dat er meer overeenkomsten dan verschillen zijn. Zeker genoeg om duidelijk te maken dat Judas in zijn schrijven naar Petrus verwijst, naar wat Petrus heeft geschreven, bedoel ik.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- 1 Petrus 5:13
- Johannes 14:22
- Handelingen 21:23-24
- Galaten 1:18-19
- 2 Petrus 2:1
- Judas 17
- Judas 18
- 1 Petrus 5:12
- 2 Petrus 1:4
- 2 Petrus 3:2
- 2 Petrus 3:4
- 2 Petrus 3:15-16
- Judas 4
- 2 Petrus 2:13
- Judas 12
- 2 Petrus 2:18-19
- Romeinen 6:15
- 2 Petrus 2:18
- Judas 16
- 2 Petrus 2:17
- 2 Petrus 2:19
- Judas 1:12
- 2 Petrus 2:3
- 2 Petrus 2:14-15
- Judas 11
- 2 Petrus 2:14
- 2 Petrus 2:10-12
- Openbaring 2:2
- 3 Johannes 1:11
- Judas 8-9

- 2 Petrus 2:12
- Judas 1:12-13

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.